

Zapisnik sestanka s predstavniki OSIC-ev in ARRS-ja

- Namen sestanka:** Pregled in reševanje problemov pri katalogizaciji, verifikaciji in vrednotenju bibliografskih enot, ki se upoštevajo pri vrednotenju raziskovalne uspešnosti
- Kraj/čas:** IZUM, Maribor, 30. 5. 2018, od 10.00 do 17.30
- Prisotni predstavniki OSIC-ev:** mag. Janez Jug, Mira Vončina, mag. Boštjan Mur (OSICD), dr. Gregor Pobežin, Simona Frankl, Martin Grum (OSICH), dr. Mira Vovk-Avšič, Iztok Skulj, mag. Doris Dekleva Smrekar (OSICT), mag. Irena Sajovic, Barbara Bohar Bobnar (OSICN), dr. Tomaž Bartol (OSICB), Irena Janjić (OSICM)
- Prisotni predstavniki ARRS-ja:** Marica Žvar
- Prisotni predstavniki IZUM-a:** Lidija Curk, Tadeja Brešar, Branko Kurnjek, Darinka Šeško, mag. Apolonija Marolt Zupan

Vsebina in dogovori

Predstavniki IZUM-a so pred sestankom zbrali vprašanja, predloge in pripombe predstavnikov OSIC-ev, ARRS-ja in knjižničarjev ter jih, zbrane v enem dokumentu, še pred sestankom predali udeležencem. Ta dokument je bil na sestanku temeljno delovno gradivo. Udeleženci so zbrane probleme obravnavali po vrstnem redu in pri večini (obravnavanih) točk podali sklep, pri posameznih točkah pa samo pojasnilo ali mnenje.

1. (Ne)realizacija sklepov sestankov, sej

a) Neuresničevanje sklepov sestankov v letu 2017

OSIC-i so opozorili na nedoslednost pri vnosu podatka o sklepu ZSV in ZSA v podpolje 830a.

SKLEP:

- OSIC-i bodo dosledno vnašali opombo o sklepu ZSV in ZSA v podpolje 830a. Uporabljali bodo tudi enotno frazo.

Primeri:

- o Tip dela 2.01 je določil Znanstvenoraziskovalni svet za družboslovje Javne agencije za raziskovalno dejavnost RS na 1. seji dne 6. 10. 2015.
- o Tip dela 2.01 je določil Znanstveni svet Javne agencije za raziskovalno dejavnost RS na 8. seji dne 8. 5. 2017 s Sklepom o kategorizaciji tipa bibliografskih enot št. 630-121/2017-3.
- o Tip dela določen po sklepu ZS ARRS z dne 8. 5. 2017.

b) Zamik pri realizaciji sklepov Znanstvenega sveta agencije

IZUM je opozoril, da v sklepih znanstvenih svetov ni navedeno leto, od katerega naprej naj velja vključitev določene založbe ali revije na seznam. Ker se sezname za tekoče leto uvajajo šele v zadnji tretjini koledarskega leta, pomeni, da se sklepi lahko realizirajo šele po več mesecih, če je bila seja v začetku leta in sklep velja od tekočega leta naprej. Zato je na sejah smiselno obravnavati tudi obdobje (leto), od katerega naprej naj velja vključitev določene revije ali založbe na seznam.

SKLEP:

- OSIC-i, ki dajejo pobude, in ARRS, ki sprejema sklepe, morajo upoštevati dejstvo, da je v predloge in v sklepe treba dodajati leto, od katerega naprej naj velja določen sklep.

2. Mednarodne bibliografske baze podatkov (BIBLIO-A) – problematika spremembe uredniških politik

Nekatere mednarodne bibliografske baze podatkov s seznama BIBLIO-A, ki sodijo na področje OSICH, so v zadnjih letih v tolikšni meri spremenile uredniško politiko, da ta bistveno vpliva na vrednotenje znanstvenega in raziskovalnega dela. Ena izmed takšnih baz je baza The Philosopher's Index, ki je sestavljena iz dveh seznamov revij, ena izmed njih ni več javno dostopna, zato na seznamih manjkajo revije, ki so na seznam sicer uvrščene.

SKLEP:

- OSICH bo pri skrbnikih baze preverjal uvrščenost posamezne revije na seznam (na zahtevo raziskovalcev, ki menijo, da je revija vanjo uvrščena). Na seznam The Philosopher's Index se doda opomba.
- IZUM naredi primerjavo baz ERIHPLUS (2017) in The Philosopher's Index (2016) in jo pošlje OSICH.

3. Seznam založb (BIBLIO-C)

a) Analiza seznama BIBLIO-C in primerjava z založbami WoS/Scopus

V IZUM-u smo se lotili primerjave seznama založb, ki so v Scopusu in WoS-u, da bi jih primerjali s seznamom BIBLIO-C. Scopus ima podatke o založbah pri seznamu revij, kakor tudi pri seznamu monografij, torej dva različna seznama z različnimi založbami.

SKLEP:

- IZUM naredi primerjavo BIBLIO-C z vsemi seznamami (založbe, pri katerih izhajajo revije, in založbe, pri katerih izhajajo monografije). IZUM pošlje primerjave OSIC-em do jeseni 2018.

b) Alternativna imena založb

Glede alternativnih oblik imen založb so OSIC-i predlagali uvedbo dodatnega podpolja v polju 970 za primere, ko naziv založbe ni v skladu s pravili ali alternativne oblike ni na seznamu založb.

SKLEP:

- OSIC-i priskrbijo seznam ISBN-jev (rok: 15. 9. 2018)
- Skrajna rešitev bi bila uvedba novega podpolja v okviru polja 970 (vrednost bi določala, ali je založba na seznamu).

c) Merila za črtanje založb s seznama založb BIBLIO-C

Treba je pripraviti merila za črtanje založb s seznama BIBLIO-C (prvi primer črtanja založbe je bila založba Lambert Academic Publishing).

SKLEP:

- OSICD prevzame koordinacijo za pripravo meril in razdeli delo med OSIC-e (rok: 1. 10. 2018)
- Do 1. 10. 2018 OSIC-i pripravijo tudi seznam sumljivih založb (ki so potencialne kandidatke za izločitev s seznama BIBLIO-C) in se o podrobnostih pogovorijo na medsebojnem sestanku (v septembru 2018).

4. Objava monografije in avtorskoppravna vprašanja

Na ARRS je prispelo vprašanje glede kršenja avtorskih pravic in nepoštenih praks objave monografije.

SKLEP:

- OSIC-i predlagajo ARRS-ju, da sprejme in objavi etični kodeks, ki bo namenjen raziskovalcem.

5. Oglaševanje založb

Na ARRS prihajajo različni oglasi založb, ki obljublajo izdajo znanstvenih monografij ter cenovno ugodno izdajo in distribucijo.

MNENJE:

- Merilo za znanstveno monografijo je recenziranost, oglaševanje ne igra vloge.

6. Sporne revije

a) Ugrabljene revije

OSIC-i so ponovno naleteli na primer članka slovenskega raziskovalca v ugrabljeni reviji (Transylvanian review).

SKLEP:

- Pri člankih v lažni reviji se tip dela ne vnaša (podpolje 001t bo OSIC zbrisal in zaklenil).
- Skladno s tem se dopolnijo dodatna navodila katalogizatorjem.
- Na naslednji sestanek povabimo predstavnico NUK-a (dr. Ireno Eiselt).

b) Plenilske revije in avtorske pravice

Na ARRS je prispelo vprašanje o avtorskih pravicah objav v spornih revijah.

MNENJE:

- Nosilec moralne pravice je avtor, materialne pa so odvisne od pogodbe, ki jo je avtor podpisal. Tovrstna vprašanja naj avtor naslavlja na pravnike.

7. Ponarejanje raziskovalnih podatkov in neznanstvena dela

Kako se odzvati ob sumu potvarjanja znanstvenih podatkov/vzorcev/modelov? Pri tem gre tudi za odmevne primere, ko je sama znanstvena skupnost podvomila o verodostojnosti in kakovosti dela.

SKLEP:

- Če ima OSIC resne sume, da ne gre za znanstveno delo, primer posreduje na znanstveni svet vede.

8. Znanstveni članki (1.01, 1.02 in 1.03) in uredniška klasifikacija v revijah

V IZUM in v OSICN je prispela anonimka, v kateri je neznan avtor očital napačno dodeljevanje tipov in verifikacijo tipov pri člankih, objavljenih v reviji *Landslides*. Anonimne pritožbe se pretehta in ugotovi ali so morda utemeljene, sicer pa se uradno obravnavajo le podpisani predlogi in pritožbe. Pri dodeljevanju in verifikaciji tipov se upoštevajo definicije iz dokumenta Tipologija dokumentov/del za vodenje bibliografij v sistemu COBISS.

SKLEP:

- OSIC-i bodo obravnavali le podpisane predloge in pritožbe.

9. Dvom v pristojnosti OSIC-ev

Nekateri avtorji dvomijo v pristojnosti OSIC-ev, da sami sproti spreminjajo tipe oz. da zahtevajo od kreatorjev, da spremenijo tip. Avtorjem postopek presoje oz. postopek pritožbe, opisan v pravilniku, ni jasen. Vedno pogostejši so primeri groženj s tožbo prek odvetniških dopisov. ZSV se sestajajo prerediteljno in ne rešujejo primerov v ustreznem času, prav tako so v pravilniku dikcije precej nejasne.

SKLEP:

- ARRS-ju se predlaga, da bi se ZSV sestajali pogosteje.

- V pravilniku se naj natančneje določijo pristojnosti OSIC-ev v odnosu do avtorjev in bibliotekarjev (OSIC-se bodo sestali posebej in pripravili predlog besedila).

10. Verificirani/neverificirani tipi dela

Iz ARRS je prišla pobuda, da bi pri zapisih, ki še niso bili verificirani (so pa na seznamu zapisov, ki morajo biti verificirani) namesto "tip dela ni verificiran" pisalo "tip dela še ni verificiran".

SKLEP:

- Sprejme se predlog ARRS o razširitvi besedila pri neverificiranih zapisih.
- Tudi pri tistih delih, ki so bila prekvalificirana iz znanstvenih v strokovna (denimo pri tipu 1.04, ki je bil spremenjen iz tipa 1.01) naj se izpiše, da je bil tip dela verificiran.

11. Preverjanje recenziranosti

Zaradi spornih založniških praks je potreben dogovor o načinu preverjanja ustreznosti recenzentskega postopka. Pri tem je treba poznati odgovore na vprašanja:

1. Kako naj OSIC preveri, ali je navedba recenzentskega postopka v navodilih avtorjem, na spletni strani revije ali v publikaciji resnična, kadar založba ni zaupanja vredna?
2. Ali je 2. odstavek 203. člena pravilnika "Naloge OSIC so tudi, da presojujejo morebitne nepravilnosti v zvezi s publicistiko in podajo svoje strokovno mnenje ZSV." ustrezna pravna podlaga za preverjanje recenziranosti?
3. Ali je obstoj "International Scientific Committee-ja" že zadosten dokaz, da je bila publikacija recenzirana?
4. Pri člankih velja "prepublication review" (popravki, kontrola vsebine pred tiskom/objavo). Pri monografijah pa se pogosteje uporablja "postpublication review" oz. recenzija, ki je namenjena bralcu in ne potencialnemu avtorju. Ali se to obravnava enakovredno? Nova Publishers/Nova Science/Nova Science ima obsežen program poljudne publicistike.

SKLEP:

- OSIC-i bodo do 1. 10. 2018 pripravili odgovore na zgornja vprašanja.

12. Tip dela – poročila, elaborati, izdani kot znanstvene/strokovne monografije

OSIC-i so pogosto deležni pritiskov s strani avtorjev, ki želijo tip 2.01 namesto 2.12, 2.13 ali 2.02.

SKLEP:

- OSIC-i presojujejo dokument v skladu z definicijami tipov.

13. Članek ali poglavje

OSIC-i so izpostavili problem katalogiziranja in vrednotenja tematskih številčk revij, ker so lahko prispevki katalogizirani kot članki ali pa kot poglavje v monografiji, če je tematska številka obdelana kot monografija. Ali je pretvarjanje številke revij s članki v monografije s sestavki zaradi ugodnejšega točkovanja dopustno?

SKLEP:

- IZUM preveri, koliko je zapisov s tipom 2.01 in številko ISSN v podpolju 225x, ki ima v svojem zapisu (kontinuirani vir) kodo v podpolju 110a različno od b (knjižna zbirka).

14. Ponovna objava članka v spletnem dosjeju

OSIC-i so naleteli na primer revije, ki je na svoji spletni strani ob svoji dvajseti obletnici objavila poseben spletni dosje, v katerem je zbranih nekaj člankov iz lastnega arhiva na izbrano tematiko. Avtorico je zanimalo, ali se lahko tak članek ponovno obdela.

SKLEP:

- Če ne gre za novo objavo (članek je na isti povezavi z istim DOI, kot je v arhivu), se ta ne vnaša ponovno.

15. Zborniki konferenc z dodatnimi prispevki

OSIC-i so izpostavili primer zbornikov, kjer so poleg prispevkov na konferenci objavljeni tudi drugi prispevki. Če bi tak zbornik imel tip 2.31, podrejeni tipi zaradi programske kontrole ne morejo imeti tipa 1.16 (tudi če je med njimi kakšen, ki bi sodil v ta tip).

SKLEP:

- OSIC-i pripravijo več primerov, da se lahko naredi analiza.

16. Vrstilci UDK

OSICH je pripravil predlog preusmeritve vrstilcev UDK, kakor tudi dopolnitev šifrant 675c.

SKLEP:

- OSIC-i pregledajo predlog OSICH, do 1. 9. 2018 podajo mnenje na predlog OSICH.

17. Prekategorizacije za potrebe habilitacijskih postopkov

OSICI so izpostavili dejstvo, da raziskovalci opravljajo tudi pedagoško delo na visokošolski ravni, za kar se morajo habilitirati. Eden od pogojev za habilitacijo je ustrezna bibliografija. Da bi ta ustrezala habilitacijskim merilom, želijo posamezni raziskovalci prekategorizacijo posameznih bibliografskih enot, npr. znanstvene monografije v univerzitetni učbenik z recenzijo. Takšno prekategorizacijo utemeljujejo z dejstvom, da je bilo delo zasnovano tudi kot temeljno delo za predmet, ki ga predavajo, in uvrščeno na seznam obvezne literature.

SKLEP:

- Pri vlogah za habilitacijo naj raziskovalci pisno (v vlogi sami) utemeljijo, zakaj želijo, da se neka monografija upošteva pri drugi kategoriji (in to napišejo na vnosne črte pri vlogi za habilitacijo).

18. Problematika spremenjenih naslovov revij in povezav na ISSN

OSICI so izpostavili problematiko spreminjanja naslovov revij. Kadar pride do spremembe številke ISSN, se na to spremembo skrbniki baz ne odzovejo dovolj hitro in revije še zmeraj

indeksirajo pod starimi naslovi in ISSN-ji. Zgodi pa se tudi, da uredniki revij spremenijo naslov, pa tega ne sporočijo nacionalnemu centru ISSN.

POJASNILO:

- Storitve ne moremo nič, le ročno lahko dopolnjujemo sezname, kot smo to počeli že tudi do zdaj.

19. Avtorstvo in uredništvo pri isti monografiji

OSIC-i so izpostavili primer domače znanstvene monografije, ki ima več poglavij in dva urednika. Oba urednika sta soavtorja vseh poglavij, pri nekaterih v soavtorstvu s še nekaterimi drugimi avtorji. Obstajajo pa tudi primeri, kjer uredniki niso hkrati avtorji, so pa uredniki pri publikacijah z enim, dvema ali tremi avtorji.

V trenutno veljavnem pravilniku piše takole: "Avtor monografije, ki je hkrati njen urednik, lahko prejme uredniške točke le, če ima monografija več kot tri avtorje". Predlog rešitve, ki bi preprečila točkovanje uredništev, kadar ima monografija manj kot štiri avtorje (ne glede na to, ali je urednik hkrati avtor ali ne), je bil takšen: "Urednik monografije (tudi če je sam hkrati avtor) lahko dobi uredniške točke le, če ima monografija več kot tri avtorje".

SKLEP:

- Ker trenutni predlog ne upošteva dejstva, da obstajajo tudi uredniške publikacije, bi v takem primeru neupravičeno odvzeli točke tem urednikom, zato je treba razmisliti glede novega predloga besedila za pravilnik (rok: 8. 6. 2018). Če novega predloga ne bo, bo stavek v pravilniku ostal nespremenjen.

20. Zbornik prispevkov in povzetkov na USB ključu

V IZUM je prispelo vprašanje glede obdelave USB ključka (1 fizična enota), na katerem sta dve deli: zbornik prispevkov in tudi zbornik povzetkov. Pojavila se je dilema, ali se lahko naredi le en zapis s tipom 2.31 in nanj vežejo tudi povzetki. Z vidika katalogizacije je pravilna obdelava na način, da se konferenca popiše v polju 200 (tako kot je na ključu) vsebina pa se popiše v poljih 327/423. Težava pa je, ker gre za dve deli, ki imata različna tipa, različne tipe pa imajo potem tudi analitični zapisi.

SKLEP:

- Takšne primere (in podobne težave) zberemo in skličemo posebni sestanek s predstavniki NUK, predstavnik OSIC, IZUM.

21. Organizacijski in znanstveni odbor

V IZUM je prispelo vprašanje glede navedbe sekundarnega avtorstva. V publikacijah so namreč pogosto navedeni člani organizacijskega in znanstvenega odbora. S strani avtorjev prihajajo zahteve za obdelavo teh avtorstev z obrazložitvijo, da je znanstveni odbor mišljen kot uredniški odbor.

SKLEP:

- Ta vrsta odgovornosti sodi v biografijo in ne v osebno bibliografijo.

22. Podpolje 970g in povzetki prispevkov

V IZUM je prispelo vprašanje glede uporabe kode 970g tudi pri povzetkih, kadar so povzetki objavljeni v reviji, ni pa samostojnega zbornika povzetkov (in posledično tudi 970a). Za točkovanje povzetkov sicer ni pomembno, kakšen tip ima nadrejeni vir, bi pa morebitna rešitev lahko rešila tudi problem določanja mednarodne in domače konference pri povzetkih (to razlikovanje pri povzetkih je pomembno pri habilitacijah).

SKLEP:

- Razmislimo o uvedbi novih kod.

23. Razno

OSIC-i so opozorili na problem podvojenih zapisov. Duplikati se ugotavljajo programske in če OSIC-u v zapis ne posega, jih praktično ne more zaznati. Katalogizator, ki je bil na duplikat opozorjen, opozorilo včasih spregleda. Kdo je odgovoren, če ima avtor v bibliografiji za isti članek dva zapisa? Take akcije so lahko namerne, lahko pa pride tudi do človeške napake (npr. tipkarske napake, različni možni načini zapisa zapletenih naslovov ipd.).

SKLEP:

- Razmislimo o možnosti dodatne kontrole duplikatov pri verifikaciji zapisov.

Pripravila: Mag. Apolonija Marolt Zupan

Maribor, 15. 6. 2018